

15587 4844/24727

הספריה
בנימין ישראל

החוג הבולאי במועצות האזוריות געתון - סולם-צור-נעמן

עלון מס' 5

מרץ 1980

בפרוס העלון

עם פירסומו של עלון זה (5 במספרו) פותחים אנו את השנה השלישית לקיומו של החוג.

בהיווסד החוג, התלבטנו ופיקפקנו אם יהיה באפשרותנו לקיים ברציפות פעולות החוג, מה גם, כאשר העשייה הארגונית מתבססת על התנדבות.

אולם לחששותינו – שמא לא נצליח, – לא היה יסוד והתברר כי הצלחנו להתארגן לפעולה אפקטיבית שנכנסה למסלול.

מקץ שנתיים ימים חבים אנו – לא מעט – תודה למועצה האזורית געתון ולרכזה של מחלקת התרבות, שבלעדי עזרתם, ספק אם היה באפשרותנו לפעול, בהתאם לתכניות שהתוונו.

לא את כל היעדים השגנו, ולפנינו תכנית הרחבה והעמקה להתארגנות במספר פעילויות נוספות שעדיין לא טיפלנו בהן.

בכל זאת פעילות ענפה

לפנינו סקירה קצרה תמציתית מפעילות החוג במשך השנתיים:

מספר החברים הרשומים – 70. מהם משתתפים אקטיביים: בין 40-50. חברי החוג מפוזרים על פני 21 ישובים, דבר המקשה על הידברות וקשר תקין.

לאחרונה התארגן חוג לבולאים צעירים בחסות פרץ מהלך מיסעור וסטיב שוורץ ממצובה. מספר המשתתפים בפגישות הצעירים נע בין 30 עד 45 ילד. עד עתה התקיימו שלוש פגישות והצלחתם היתה לא מבוטלת כלל.

קיימנו 31 פגישות של החוג וב- 7 מהן שמענו הרצאות מאישים בעלי ידע בשטח הבולאות והגושאים היו מגוונים.

24 פגישות התקיימו ברווחי זמן של שבועיים לערך. פעילות זו החלה בחדש דצמבר 1978 ומתנהלת כסידרה.

14 חוזרים בעלי תוכן מגוון ובהם מידע על אודות פעילות החוג וכן הוראות אירגוניות שונות, נשלחו לכל חברי החוג בתקופה הנזכרת.

ערכנו מספר תצוגות של בולים בעלי רמה סבירה, על פי רוב של חברי החוג.

התקיימה תערוכת ספרים עיוניים, קטלוגים וכתבי עת כ- 200 מוצגים ערוכים לפי שפות ונושאים.

הופץ והוקרן סרט קולנוע (המפיק השרות הבולאי) ו- 9 ישובים זכו לראות אותו.

במזכירות החוג התקבלו כ- 70 מכתבים וכמספר זה נענו. רובם ככולם נסבו על בעיות בעלי תוכן מקצועי עיוני וארגוני.

ברשות החוג קטלוגים ועשרות שבועונים וירחונים בשפות אחדות. כל הפרסומים הנ"ל ניתנים בהשאלה למועדים קצובים.

בתחילת חודש דצמבר 79 התקבל החוג לחברות בהתאחדות אגודות הבולאים בישראל ובשלב ראשון, מקבלים אנחנו את בטאון ההתאחדות המחולק לחברי החוג.

כן התקבלנו לחוג בינלאומי מסויים, המפיץ חוברת לחילופי כתובות של בולאים המכילה כ- 1,500 שמות הפזורים בעשרות ארצות בעולם. (המעוניינים לקבל כתובות יפנו לסטיב שורץ מקברץ מצובה).

יש לציין כי המזכירות המורכבת מ- 4 חברים וחברה אחת פועלת בצורה סדירה ומקיימת ישיבות מעת לעת לליבון בעיות החוג.

ולסיכום: בתאריך 26 במרס ביום ד' בשעה 19.30 יתקיים כנס מורחב של החוג שכולו מוקדש יהיה, לסיכום שתי שנות פעילות החוג. חברי החוג מתבקשים לשריין לעצמם ערב זה, הואיל ומדובר בהמשך ויתכן בשינויים אירגוניים אחדים בעלי חשיבות לעתידה של המסגרת הקיימת. המזכירות מצידה, מצפה באופטימיות להתפתחויות והדיונים יהיו ללא ספק שלב נוסף להתרעננות.

דרך צלחה

"חלודה ללא תהודה"

מאת: אבי עופר

מוסכם על כולם, כי המזיק העיקרי באוספי בולים הינה התופעה של כתמים חומים הקרויים "חלודה". כתמים אלה בהתרחבותם על גבי הבולים, עלולים לגרום נזק עד כדי השחתתם לעתים פרי עמל ושקידה של שנים.

לבולאים זאת מכה אשר לא "כתובה בתורה" אמר לי אספן ותיק. ומפי אספנים אחרים מגושים נאמר לי, כי ההתמודדות עם בעיית "החלודה" נראת להם כחסרת תקווה!! המדובר כמובן בעיקר בבולים בלתי חתומים עם שכבת גומי מלאה.

אם ברצון האספן להתאמץ למציאת פתרון ולקבל תשובה מלאה כלומר לא זו בלבד - כיצד לטפל בבולים חלודים, אלא לדעת מעשית למנוע תופעה מזיקה זו, יש להזהירו ולומר מראש "טירחת חינם אתה טורח!"

מערכת שלמה של תנאים ומסיבות מסייעים להתפשטות "החלודה". גורמים שונים - מוסדות ויחידים - בעולם תוהים ובוהים בענין ולא מצאו עדיין נוסחא גואלת לפתרון הבעיה. וכישראל? זהו נושא שהמחקר סביבו נמצא - לדאבונו - בראשיתו ועד כתיבת שורות אלה, לא נראת התקדמות ממשית כל שהוא לעתיד הקרוב.

תרומת חשרות הבולאי: שאלון

במשך שנים אחדות ציפינו למפנה חיובי במציאת פתרון לבעיית "החלודה" המטרידה. התקווה התעוררה כאשר נודע כי חשרות הבולאי נרתם למשימה. זכור לרבים החוזר והשאלון שחולק לאספני בולים מטעם חשרות הבולאי. באמצעות אגודות הבולאים מפני 5 שנים!! בחזר נאמר כי:

"בעולם ידועה התופעה של מיקרואורגניזמים הגורמים למה שנקרא "חלודה" על בולים. תופעה זו לא פסחה גם על בולי ישראל. המכון לסיבים ומוצרי יער נענה לפנית חשרות הבולאי וקיבל על עצמו לחקור את התופעה ולגלות את גורמיה, תוך תקווה שימצא לה פתרון."

ובפניה לאספנים, באותו חזר נאמר:

"ערכנו מדגם של מינויי חשרות הבולאי ואנו מבקשים ממך שתענה על השאלון. לנושא זה יש חשיבות רבה, הן מבחינת האספנים בארץ ובחור"ל והן מבחינת השמירה על שמם הטוב של בולי ישראל. - ובהמשך:

"המחקר ייפתח במיון תשובות המינויים ובהסקת מסקנות ראשונות מהן. הפרטים יישמרו בסודיות גמורה על ידי המכון ואחר כך יושמדו."

את המחקר תנהל פרופ' חיה פרידמן, חוקרת בכירה במכון ומרצה באוניברסיטה העברית בירושלים". לכאורה הכל כשורה - פניה כמו שצריך, אולם "אליה וקץ בה".

בהתלהבות מילאו האספנים את השאלון. נמסרו פרטים על מצב האוספים, תנאי אחזקתם, דיור, ארונות, תחילת הופעת הכתמים, רגישותם של בולים מסויימים שנפגעו לראשונה ועוד.

כאמור, חלפו כחמש שנים והשרות הבולאי - שלזכותו בין היתר קידום משמעותי בהפצת הבולים בישראל והתורם להאדרת שמה של המדינה בחר"ל, - פשוט נכשל במשימתו. אם בשרות הבולאי מצטערים על מהלך ענינים זה, שבעתיים מזה מצטערים הנפגעים הישירים והם האספנים. בשיחה בנושא המחקר שקיימתי בשרות הבולאי מסתבר, כי הכל מתנהל בעצלתיים והתרשמתי כי ההתפתחות ממשיכה על מי מנוחות, והאם חותרת בטווח? נמסר באותה שיחה כי המשך המחקר הועבר לפקולטה לחקלאות ברחובות ויש להמתין. אם כן לנו האספנים לא נשאר אלא להמתין להרחבת המיקרואורגניזמים.

עדות ועצות בעלי מקצוע

בישראל פורסמו במשך שנים עשרות מאמרים בנושא "החלודה". אולם העצות שניתנו אין בהן כדי לענות חד משמעית, איך למנוע כתמי "חלודה". עם כל בקיאותם של עורכי הרישומות מבוססת חוות דעתם על נסיון אישי ובמידה גדולה יותר על אינטואיציה, דברים שלכל הדעות אין לראות אותם כבסיסיים. לנו לאספנים, יש ענין לגלות בהקדם את יסוד היווצרות החלודה וזאת רק ע"י גוף מדעי מוסמך ושידע להוציא, מסקנות כיצד מונעים "חלודה" זו. האמת היא כי עייפנו לשמוע הערכות ספקולטיביות של עתונאים ועיתונאים למחצה בנושא מורכב זה.

הכתובת הנכונה ו"הקצר"

קיים בישראל מכון לסיבים ומוצרי יער במסגרת משרד המסחר והתעשייה. הלכנו לשם לשמוע תורה "על רגל אחת". אמנם לא יצאנו "ברכוש גדול" אולם בכתובת לא טעינו.

נתחלק כאן עם קוראינו במספר הערות והערכות אותם שמענו אצל מנהל המעבדה לגייר יעץ. המהנדס ברנרד טוקר.

במעבדה נערכות בדיקות וניתנות חוות דעת בקשר למוצרי גייר על כל סוגיו. הבדיקות כאן קובעות את תכונותיו וכן את התאמת המוצר למפרט.

המעבדה מגישה עזרה בהכנת מפרטים לגיירות לשימושים שונים ומתוך כך ברור כי במקום אפשר לפתור לא מעט בעיות הקשורות לשטחים, בהם אנו הבולאים מתעניינים. כאן במכון נעשות בדיקות, בתחומי המדע והטכנולוגיה וניתנת חוות דעת להתאמת גייר למטרות מיוחדות.

לא נתייחס ל"קצר" שהביא לידי ניתוק מגע בין המכון והשרות הבולאי. עובדה, כי אין המכון מטפל במפרט של בדיקת גייר עם דבק להדפסת בולים, דבר הגורם נזק משמעותי לציבור רחב, ועל כך אנחנו מתריעים.

מה בפי איש מדע

הערותיו של המהנדס ב. טוקר:

בתקופה מסויימת נערך מפרט של תכונות לגיר בולים (דיגמי המדפוס הממשלתי). המפרט כלל הגדרות שונות לבדיקת הגיר כגון: משקל הגיר, עביו, כמות האוויר, הדבק, קשיחותו,

צבעו ועוד נתונים בסיסיים אחרים, יחד עם זאת יש לזכור, כי קיימות תכונות בסיסיות ספציפיות נוספות לכל סוגי ניר אחרים והמכון ראוי ומסוגל לפרטן. יש לציין, כי המעבדה מוסמכת כמכון תקנים. המהנדס ב. טוקר לא קיבל על עצמו לקבוע כל שהן מסקנות המתבקשות לגבי כתמי "חלודה" המופיעים בבולים. זהירותו נובעת מסיבה פשוטה: מבדק מושלם לא נערך. ושוב, סיבת הסיבות לכך "הקצר". או חוסר כימיה בין השרות הבולאי והמכון. אף על פי כן יכולנו לקבל מספר מילות הסבר מפי ב. טוקר, שלפי הערכתו אין ליחס כתמי "חלודה" לתנודות לחות האוויר בלבד, הואיל ומרכיבים רבים נוספים "מעורבים" בהתהוותו של פגע זה. למשל, יש לברר היטב כל אשר קשור במיקרוביולוגיה, בעיבוד מכני וכימי של ניר נטול עץ ולחילופין המכיל עץ. אין כמוכן להתעלם - מוסיף ב. טוקר - משביבי ברזל מיקרוסקופים (יונים של ברזל) המלווים את חלקי העץ בתוך הנייר.

הינה כי כן, הבעיה סבוכה, ולנו האספנים - בשלב זה - אין לנו ישע.

כיצד לנהוג

לגבי בולים עם דבק אין להושיע. התגלו בהם כתמי "חלודה"? רחיצה תסיר אותם, אולם לא לפני שהדבק ימס. אשר לבולים מוחתמים, הבעיה פשוטה.

אם הבולים נגועים קלות, יש להשרותם במי ברז רגילים, אפשרי עד שבוע ימים. במקרה של "חלודה" מושרשת יותר, יש להוסיף, פורמלין 20:1 או בחילופין, חומץ (מלח 10:1) או כלור.

כנסיון ראשון, רצוי לטבול בולים בעלי ערך קטן ולהיווכח השפעת הכימיקלים. הואיל וקיימים סוגי ניר וצבעים, אשר רגישותם גדולה במיוחד לכימיקלים יש בהתאם, לכוון את זמן טבילתם.

ש ע ה ק ל ה עם סגן מנהל השרות הבולאי י. ביילין

למרות קשיים אוביקטיביים של הרגע האחרון והודות לדבקותו של י. ביילין, שיחקה לנו השעה וזכינו לתגמול מלא, תמורת דחיית פגישות במשך חודשים אחדים.

כאמור לא התאכזבנו, הואיל וההרצאה לא רק בצורתה אלא גם בתוכנה מילאה ציפיות החוג. 43 חברי החוג הנוכחים הקשיבו לנושא המרכזי והוא: בחירת ציור - מדגם מתאים, לקראת הופעת בול והבעיות המתעוררות סביב זה.

הסבר מאלף חזותי בליווי שקופיות הובא לפנינו, דבר שהקל במידה רבה להבין, התגבשות תהליכי שיפוט והערכה, לקראת הכנת הבול.

שתי שיטות של מכרז

שמענו - מפי י. ביילין כי עקרונית קיימות שתי שיטות מכרז לקראת קבלת הצעות ציורים, מיכרזים אלה יוצרים - מטבע הדברים - בעיות לא פשוטות. מקובל מכרז "סגור" שמשתתפים בו ציירים בלבד ומודרכים תוך תקופת המכרז בהנחיות מסויימות, המכוונות להדגיש בקווים כלליים, משמעות וכיוון ציור הבול ולרוב מציעים אוביקט קונקרטי. מאידך ישנה אכרזה ברבים, המופנת "לכלאדם" לציבור הרחב, והתחרות פתוחה. ומענין, כי במקרים כגון אלה, לא אחת מתגלה צייר של דרג ראשון, המטיב להקיף את הנושא, הן בעצובו והן בצורתו הגרפית, דבר שמרחיב את מעגל הציירים - הגרפיקאים.

בקשר לויכוח שהתעורר באמצעי התקשורת ע"י מספר גרפיקאים מקטרגים - הסביר י. ביילין - כי לפנינו "סערה בכוס מים". אלה הציירים המעטים המקטרגים, אינם אלא אמנים מתוסכלים שפשוט "התייבשו". לאחר ומיצו יכולתם כמשך מספר שנים. לכן מותר השרות הבולאי בשלב זה על שרותם. י. ביילין מדגיש כי אין בכך פסילה, ותקוות השרות הבולאי היא, כי גרפיקאים אלה - המרגישים עצמם מקופחים - לא מן הנמנע שלאחר "התרעננותם", יחזרו ויתרמו מיכולתם כבעבר. כל זה - אומר י. ביילין. מבוסס על הנסיון של העבר הלא רחוק, כאשר הופיעו אמנים חדשים המתאמצים ומצליחים לחדש ולשנות סיגנונם, פשוט יוצרים אפיקים חדשים. על כן דוחה י. ביילין מכל וכל את הטענות הבלתי מבוססות, המכוונות גם לכתובת של המדפיס הממשלתי, שאנשיו עושים כמיטב יכולתם, כדי שבולי ישראל יופיעו כפי שהציבור מכיר אותם, מהצד החיובי ביותר. התערובתם של קבוצה מאד מצומצמת "שהתלכשה" על השרות הבולאי ורצונם למנות יועץ אמנותי, שהוא יהיה המגיש הצעות לוועדת השרים, אין לה סיכויים להתקבל. בדברי הסיכום הדגיש י. ביילין והוסיף שהואיל ונבכרי הציבור או מדיניות הממשלה הם אשר קובעים איזה בולים יופיעו, ישאר מעמדו של הצייר כבעבר, ועליו לבצע את אשר יוטל עליו.

מועדים לשמחה "מנורות שבת"

י. ביילין סיפר כי לקראת ראש השנה תשמ"א עתידיים להופיע "מנורות שבת" מתקופת הגלות בהולנד, מרוקו וגרמניה. ההצעות עדיין לא מגובשות, אולם זהו הרעיון המדריך.

כן קיבלנו הסברים, על אודות מספר אתרים ששימשו כדוגמא לציירי הבולים, בשנים האחרונות. מאלפת במיוחד היתה, השוואת השקופיות השונות שהציגו את הבולים, לעומת האתרים שבמציאות.

בבול אימקא מירושלים אפשרי היה להבחין כי הצייר מצא סינטזה בצורה מסוגננת ושמירה על האפקט של המבנה הארכיטקטוני.

בבולי החפירות של הכותל התעוררה בעיה פוליטית (התערבות האר"ם) לצד גישתו הלא שיגרתית של האמן, שהיו בציוריו אלמנטים אף דרמטיים.

בתי כנסת המשוחררים בעיר העתיקה. למדנו גם מהגישה לנתונים ספציפיים של בתי כנסת אלה; גם כאן היו דברים מרגשים.

מגדל דוד: הופיע על בול בפרשנות האמן, שהוסיף לפי מיטב התפיסה האמנותית החופשית.

"ועדת מומחים"

ציבור הנאספים, קיבלו על עצמם למספר דקות - בהדרכת י. ביילין - לבחור שקופית המייצגת בול מתאים להפקה. עשרות רבות של שקופיות עמדו לשיפוט והבחירה נפלה בדיוק על ציור זהה, שנבחר קודם לכן ע"י ועדות המומחים המומחים הרשמיות.

מסתבר כי החוש להבין ולהעריך נכונה יצירה אמנותית לא זר לחברי החוג שלנו, ואולי אנחנו נבחר כשותפים...?

נתונים על תפוצת הבולים בעולם בשנת 1978

מבט לסיכום שנת 1978 על הוצאות בולים בכל ארצות העולם מראה כי היתה זו שנת התגברות בהנפקות לעומת 1977 בכ- 6% (וזהו כמעט לשנת 1976).

במספר ארצות הולך ונמשך גל ספקולטיבי מובהק. אמנם מתוך 222 ארצות 15 בלבד מפיקות כמויות, שערך הכספי נאמד (במחירי קטלוג) ב- 60% לעומת 40% של 200 ארצות האחרות. מסתבר כי רוכש בולי 15 ארצות אלה חייב לשלם כ- 50 אלף לירות במחירים ריאליים.

הארצות המפיקות הוצאות ספקולטיביות, מספר אוכלוסיות קטן לרב. הן בלתי מפותחות ואחדות מהן אגוזיות ביותר. נוסף לכך ידוע כי ברבות מהן, אין כמעט צורך בבולים לשימוש פוסטלי. כל עומס הביזנס מופק בידי סוכנויות מחוץ לגבולות מדינתם, וסוכנים-מפיצים פזורים בארצות בעלי מטבע קשה שזוכים לרווחים גדולים. מה שראוי לציין, כי ברשימת הארצות בעלי מגמות ספקולטיביות נמנת הונגריה הנאורה, שאצלה מדיניות ההנפקה גובלת ממש בשערוריה. מענין מה דעתם של אספני בולי הונגריה בישראל? האם שאלו את עצמם היכן הגבול? אמת; מדיניות ההנפקה המופזת, בחלק ניכר במזרח אירופה, ידועה לנו היטב זה מספר שנים, אולם הונגריה "יוצאת מגדרה" ובשנת 1978 הנפיקה 108 בולים + 14 גליונות זכרון שמחירים הקטלוגי מסתכם בכ- 400 דולר!! וכאן יש לזכור כי גם הנפקתן הנומינלית כלל לא נמוכה ובפלורנים = כ- 600 לירות ישראליות פי שלוש לעומת ישראל באותה שנה.

שפע בולים לאספנים תמימים

ישוב אנחנו חוזרים לאותם הסיפורים שפירסמנו בעלוננו לפני כשנה. לא נרחיב את הנושא, נציין רק נתונים כלליים אחדים: בשנת 1978 הונפקו בעולם 7235 בולים ועוד 793 גליונות זכרון (בלוקים). שלוש ארצות (התמונה חוזרת - משולש נצחי) "הצטיינה" בהנפקת בלוקים במיוחד: גווינא - ביסאו 119 יחידות/רפובליקה האיים הקומוריים 1171!! והקיסרות (של) מיודענו המלך בוקסה באפריקה) אפריקה המרכזית; 33 גליונות זכרון ועוד נוסף 90 בולים. מפליא כי עדיין בעולם אספנים שמזדקקים לבולים של ארצות כאלה.

מאידך, לא פחות מ- 10 ארצות לא הנפיקו בשנת 1978 כל בול והם: אנגולה, גווינאה המשוונית, אנטרקטיס (אוסטרליה), בורמה, בורונדי, קמבודיה, איי קוקוס, מקאו סנטפיר - מיקלון ואיחוד נסיכויות ערב.

"ישראל - במקום טוב, באמצע"

עדיין סבירה מקומה של ישראל בזירת הבולים הבינלאומית. בשנת 1978 מסתכמת הוצאת הבולים ב- 54 ועוד גליון זכרון, כאשר בדירוג ערכם הקטלוגי: במקום ה- 80. זאת אמנם נסיגה לעומת שנת 1977 (מקום ה- 100) אולם, נסיגה מתקבלת על הדעת.

"כל יום בול"

המפיקים בולים ברפובליקה של האיים הקומוריים בודאי לא סובלים משעמום, ויתכן ועובדים במשמרות. ללא הגזמה, יום בול, במשך כל השנה להוציא ימי חג (ללא שבתות) או בחליפין גליונות זכרון, כאשר 40% מהם ללא שינוי. כך הם מגוונים את "העסק". 329 יחידות בשנה!! ומחירם? מחיר קטלוגי ממש אגדתי כ- 80 אלף לירות!! (שמונים אלף ל"י)

בפיגור קטן אחרי השיא הנ"ל - "מתייצבת מול כיסי האספנים" קוריאה הצפונית עם 202 הוצאות בודדות ומחיר קטלוגי של כ-25 אלף(עשרים וחמישה אלף לירות) וללא פיגור אחרי "שתיים הגדולות", גויניאה - ביסאו (לשעבר מושבה פורטוגזית באפריקה) עם "יבול" של 92 בולים + 119 גליונות זכרון, מספרם דמיוניים ממש.

ארצות הדמוקרטיה העממית

קבוצת ארצות של דמוקרטיה עממית מוסיפות להציף את האספנים בכמויות רציניות של בולים את הונגריה הזכרנו, אחריה וויטנם 140 בולים, ברית המועצות 136, גרמניה המזרחית וסין 101 כ"א, קובה 94 ובולגריה 92 בולים. מענין כי צ'כוסלובקיה שלא מרבה בהדפסת בולים (75 בשנת 1978) מחירם הקטלוגי גבוה מאוד ומסתכם באותה שנה בכ-170 דולרו

הנפקות הארצות "הסולידיות" בשנת 1978

קפריסין הטורקית	14 בולים	הודו	35 בולים
לוקסמבורג	16	איטליה	38
אפריקה הדרומית	16	קנדה	39
קפריסין	17	בלגיה	42
ותיקן	18	אינדונזיה	43
סן מרינו	19	פורטוגל	44
דנמרק	20	יוון	46
הולנד	21	ארצות הברית	48
אז'מ-ניו-יורק+ג'נב	22	מקסיקו	49
שווייץ	26	ברזיל	52
אוסטרליה	26	שוודיה	52
בריטניה	26	ישראל	55
ניו-זלנד	29	פולין	58
אוסטריה	31	ספרד	58
ליכטנשטיין	31	מונקו	59
נורבגיה	32	יוגוסלביה	70
יפן	33	צרפת	80
גרמניה המערבית	34	רומניה	80

ולסיום, הארצות השכנות שלנו: ירדן 19, לבנון 34, סוריה 35, ומצרים 42.

הביא לבה'ד ב"ז.

על אודות פרס נובל

מאת ה. לוברני

מדי שנה בשנה ב- 10 בדצמבר זוכים לקבל פרס נובל מדענים שהמציאו או שיפרו בשטחי הפיזיקה, הכימיה והרפואה, וכן ביצירה ספרותית מעולה למופת, נוסף לאלה המרכיבים לתורם מעמלם וממרצם לקראת אחווה בין עמים".

יום זה, ה- 10 בדצמבר, הינו יום הזכרון למותו של אלפרד נובל הממציא והתורם הגדול, ומקבלי הפרס - במסגרת טכס מפואר בהשתתפות מלכי שוודיה ונורבגיה - זוכים בכבוד גדול ביותר עלי אדמות.

אמנם, פרסים דומים קיימים, אולם אף לא אחד מהם, עולה לדרגת חשיבות כזו; לא מבחינת הכבוד העולמי ולא כערך התרומה הכספית. עזבונו של אלפרד נובל הסתכם ב- 33 מיליון קרונות שוודיות וסכומי הכסף המחולקים מדי שנה באים מההיבית המצטברת מהקרן המקורית.

לרגל יובלו של הבנק הממלכתי השוודי, נתרם על ידי הבנק פרס נוסף "למען אלה שהגיעו ליכולת גבוהה בשטח הכלכלה".

355 פטנטים נרשמו במדינות שונות על שמו של א. נובל והחשוב בין תגליותיו היה חומר הנפץ: "דינמיט" (מילה יוונית דינמיס = כח) שהביא לו רווחים עצומים. עם היווסד קרן נובל התגלו קשיים רבים בממוש רווחי התגלית, בגלל שיבושים בדרך העברתם לרשות הקרן כתוצאה מכך נדחתה חלוקת הפרס במשך ארבע שנים.

ראשוני מקבלי הפרס ב- 1901 היו: רנטגן הגרמני בפיזיקה, בהרינג (גרמני) ברפואה, ההולנדי וון טהופ בכימיה, ובסיפרות הצרפתי פרודהום. את הפרס למען השלום, שניים קיבלו במשותף; הנרי דוננט - מייסד הצלב האדום, ופרידריק פסי הצרפתי.

אלפרד נובל נולד ב- 1833 ומת ב- 1896 בסן-רמו. שותפתו לעבודה ברטה פון סוטנר - לוחמת נודעת למען רעיון השלום ובהשפעתה יסד א. נובל את פרס השלום. הוא לא האמין ב"פיטפוטים תיאורטיים" ובקונגרסים למען השלום - שאורגנו על ידי ידידתו. דווקא כדינמיט ראה את האמצעי, שעשוי להשפיע וירתיע סופית בני אדם לנהל מלחמת.

במכתבו לברטה פון סוטנר כתב: "יתכן ובתי החרושת שלי יביאו לסיום המלחמות מהר יותר מאשר הועידות שלכם, הואיל והצבאות עלולים להשמיד את עצמם הדדית, דבר זה בוודאי ירתיע כל מדינה תרבותית להילחם".

לצערינו לא הצדיקה ההנחה של א. נובל. הדינמיט לא בא להרתיע, אלא נעשה גורם יסודי, להמשך המלחמות עד ימינו אנו.

למעצמות-האטום, המחליטות בתקופתינו על שלום או מלחמה, ידועה בוודאי עוצמתה של "הפטריה", לכן תקוותינו כי אמצעי השמדה זה יישאר ללא הפעלה, כפי שביקש א. נובל ביחס לחומר נפץ שהמציא.

אילו א. נובל היה חי איתנו, ללא ספק מעדיף היה לראות את פרס השלום, על כל הפרסים אחרים אותם הוא ייסד, כי נפשו סלדה בו מאמצעי ההשמדה ורצונו היה שהשלום והשלווה בלבד ישלטו בעולם.

אשר להשפעת פרס נובל על הבולאות בשוודיה ובעולם? יש ומעיריכם כי מספר הבולים שהונפקו בעולם והנושאים דיוקני בעלי פרס נובל מגיע למאות רבות. כן קיימות אגודות ארציות ובינלאומיות המארגנות תערוכות וכנסים בולאיים על תהרת בולים, שהונפקו לכבודם וזכרם של מקבלי הפרס החשוב הזה.

מגרמנית תרגמה מרים נ.

לפרץ מהלך מקיבוץ יסעור
חבר מזכירותינו - שנפגע בתאונת דרכים

מאחלים לו - כל חברי החוג - החלמה מהירה.

ארצות בלתי נודעות

תופעה מוזרה מלווה זה שנים רבות את המסחר המקובל בכולים והשוק העולמי.

בצורה מסתורית, מתגלות הוצאות צבעוניות מרהיבות המודפסות - לרוב - על ניר מבריק ומשובח, ונמכרות במחירים סבירים ושווים לכל נפש.

בקצב של חודשיים-שלושה, מתווספות "ארצות", שאין בהן ולא כלום עם המציאות. מענין, כי רבים מהאספנים או סתם קונים (מתנות), אינם מבדילים בין ארצות קיימות ובין ארצות ששמותיהם בדויים, ומניחים כספם על קרן הצבי.

המדפיסים האלמונים של "כולים" אלה, מסתתרים בצורה מתוחכמת מאחורי שמות ארצות אכזריות-מוכרות רשמית אף | שאינן ידועות, ביותר בציבור הרחב.

הטעיה מתוחכמת.

בדרך כלל על גבי "הכול", מודפסים תוארים שונים וסמלים, שלהם צביון מיוחד, כגון: נסיכות, ממלכה, רפובליקה, או אף ברית עמים וכדומה. בשיטות אלו ברור הוא, כי תארים "ממלכתיים" גורמים "לעוורון" האספן, ומאידך, היצרים האלמונים זוכים להכנסות שמנות.

יש לזכור, כי הצלחות הקמאים מתבססות על תמימות וילדותיות בקרב אספני נושאים, הואיל ואספן נושאים - מטבע הדברים - טורח ומחפש בראשונה, את "הנוצץ" שבכול; הציור, התמונה, מבלי לתת דעתו לכל אשר מסתתר "מאחורי הכול". אין ספק כי בכך גורמים האספנים לעצמם נזק, שלרוב מתגלה רק, במרוצת הזמן.

הננו מצרפים להלן, רשימת הארצות המדומות. והיה וישנם קוראים שברשותם "כולי-ארצות" שלא נכללו ברשימתנו, אנא, תודיעו לנו על כך, כדי שנוכל בעתיד להוסיף לרשימה המתפרסמת כאן, מילואים.

אנחנו מדפיסים את "הארצות" באותיות לטיניות, מטעמים מוכנים של תעתיק

Adb-al-Kuri	Kugelmugel
Arabische Liga	Lundy
Commonwealth of Dalziel	Malteser Ritterorden
Dahlak Islands	Maluku Selatan
Eynhallow	Nagaland
Exilreg. der Freien Stadt Danzig	Occusi-Ambeno
Free Territory of Freedom	Pabay
Fürstentum Freiheit	Republik Koneuwe
Fürstentum Sealand	Republik Lukonia
Fürstentum Thomond	Republik Mora
Herm	Rumän Exilregierung
Hui River Province	Sankt Kilda
Ile Barbe	Sedang
Insel Rozoi	Shuna
Isla de Bernera	Staffa
	State of Oman
	Stroma
	Toga

לקראת תערוכת בולים לאומית "חיפה 80"

בהמשך להרצאתו הממצה שהתקיימה אצלנו מפי י. מינס - מזכיר הנהלת התערוכה הנ"ל - הננו מצטטים פרטים (בשינויים קלים) מתוך חוזר הנהלת התערוכה שהופץ בימים אלה.

"חיפה 80" תתקיים בחר'מ סוכות, בין י"ח תשרי תשמ"א ל- כ"ד תשרי תשמ"א (מ-28 בספטמבר 7 באוקטובר 1980) באודיטוריום חיפה, במרכז הכרמל.

התערוכה תיערך בחסותה של התאחדות הבולאים בישראל ומאורגנת על ידי אגודת הבולאים בחיפה, בשיתוף עם משרד התקשורת והשרות הבולאי.

יחסית, תהיה התערוכה גדולה, ובה כ- 9000 דפי אלבום מקובלים, בתוך 600 מסגרות כאשר מהן 450 מסגרות מיועדות לתצוגות בעלי אופי תחרותי, לעומת 150 מסגרות הנותרות שזכו במדליות בעבר שמקומן מחוץ לתחרות.

"חיפה 80" תחולק

1. אגף ראשי, לצוגות מתחרות, לשיפוט חבר השופטים.
2. אגף מיוחד יוקדש לתצוגות, אשר בעבר זכו במדליות זהב, ואינן מתחרות עתה.
3. אגפים נוספים יוקצבו לשרות הבולאי, נוער, ספרות בולאית ועוד.

השתתפות בתערוכה

המציגים חייבים להשתייך לאגודות המסונפות להתאחדות הכללית. המעוניין להציג - ולא חבר התאחדות הבולאים בישראל - זקוק לאישור מיוחד מהנהלת התערוכה.

השפוט

החלטות השיפוט תתבססנה על פי תקנות הפדרציה העולמית לבולאות בהתחשב בנתונים הבאים: ידע בולאי, מחקר אישי, שלמות המוצג, נדירות, איכות, מקוריות (ייצוג, כיתוב, סידור כללי).

גליון מזכרת מוקדש לתערוכה

לאחר פרסום מכרז לתיכנון וארגון התערוכה, התקבלו מספר הצעות, ועתה הן נבחנות ע"י ועדה מצומצמת.

בגלל ההתפתחויות האינפלציוניות במדינה, לא נקבע עדיין סופית. תקציב התערוכה. מסתבר כי התקציב שסוכם עליו ביוני 1979. אין בו כדי לענות על ההוצאות השוטפות בשנת 1980. י. מינס סבור כי בהתאם לעלויות המדד. ההוצאות יסתכמו ב- 4.5 מיליון לירות בקירוב. המימון הבסיסי להוצאות התערוכה, "יכוסה" תמורת גליון מזכרת שיונפק וימכר כמקובל, בתערוכות.

לאחר שהופץ ע"י הנהלת התערוכה חוזר מפורט וגליון הרשמה למיציגים, הופיעה "סבננית" ראשונה לקהל הרחב; תוויות פירסום (ויניטות) שיחולקו גם לחברי החוג שלנו.

להלן כתובות חברי החוג המעוניינים בחילופין

הנושא	שם	כתובת
פרחים, בעלי חיים	סדן צבי	קיבוץ יחיעם
אירופה המערבית, אמריקה הצפונית אפריקה, אסיה	חנה הולר	קיבוץ מצובה
מושבות בריטיות, אנגליה, שווייץ	גסקו דני	מושב עצמון ד.ג. בקעת בית הכרם
צ'כיה, פולין, רומניה, הונגריה	סלע אברי	קיבוץ יחיעם
רישום תוויות חשוב בודדות ועל גבי מעטפות כלילים מישראל מכל הסוגים	בן-יצחק זלמן	קבוץ עברון ד.ג. אשרת
אנגליה, סקנדינביה ניו-זלנד/פטריות	פרץ מאהלר	קיבוץ יסעור
ישראל, אנגליה	אדיר זאב	קיבוץ יסעור
ישראל, דרום אפריקה	יפה ראובן	קיבוץ יסעור
אנגליה, קנדה, אירופה	אלון אפרים	קיבוץ יסעור
הונגריה, אנגליה, קנדה, צרפת	ספיר אריה	קיבוץ יסעור
ארצות הברית	ספיר דליה	קיבוץ יסעור
כל העולם	פרי יהושע	קיבוץ אפק
ישראל, אנגליה, רוסיה	קפלן אלתר	קיבוץ אפק
הולנד, צרפת, אר"ם שווייץ ארצות הברית/תוויות רישום	דניאלי מיכאל	קיבוץ אפק
קלפים על בולים צפון אמריקה/אירופה מערבית	שוורץ סטיב	קיבוץ מצובה
שח מכל העולם	סיון דוד	קיבוץ מצובה
בול על בול, סין העממית, צמדות נוף ישראל	נצר מרים	קיבוץ יחיעם
פולין	חיים ספירשטיין	קיבוץ לוחמי הגיטאות
הונגריה פולין	פלדמן יוסף	קיבוץ לוחמי הגיטאות
בעלי חיים, פרחים, ילדים, תעופה, אניות	קיבן שרה	קיבוץ לוחמי הגיטאות
יודאיקה, פולניה, רומניה, הולנד	ברמן שמואל	מושב ליהמן
אר"ם, רעב, רפואה, ילדים, נכים	קורן חוה	קיבוץ מצובה
ישראל, ספורט, צפרים	רחמים מזרחי	קיבוץ סער
שוודיה, דנמרק	קובלינר ראובן	קיבוץ יסעור
כל העולם	עמוס אלתר	תל-אביב ת.ד. 17208
ק.ק./יודאיקה	שטיינמן ח.	תל-אביב ש. התרסי 34
צמדות נוף ישראל	בר אילן קלמן	חיפה רח' התמר 42

לזכר חבר מסור

הלך לעולמו חברינו היקר אלכסנדר יולין ז"ל.

איש החוג היה, בעל ידע בולאי נדיר, אשר תרם מזמנו ומרצו ככל שנדרש. בכל עת השתתף ופעל למען ארגון בולאים שחיפשו דרכם לקידום תחביבם.

רבות למדנו בכל מפגשינו עם אלכסנדר יולין ז"ל, הואיל ובקיאותו בנושאים בהם עסק, הביאו תועלת רבה לחוג שלנו.

למרות ריחוקו הגיאוגרפי ומצבו הבריאותי המעורער (שלא ידענו על כך), המשיך אלכסנדר יולין במעורבותו ובערנות הולכת וגדלה בפעילותו, פשוט טבעי היה אצלו, לעזור, לייעץ ולתמוך בלב ונפש. לעיתים מעל ומעבר ליכולתו הפיזית.

צר לנו במיוחד, שאלכסנדר יולין ז"ל יחסר בחוג האהוב שלו מכל, והוא, קבוצת הצעירים במעלות, שעמל לטיפוחם וכפי שעולה מין העובדות קידם אותם לרמה, שאיש לפני כן לא, הצליח בכך.

המיותמים במעלות מבקשים עתה תחליף לאיש הנפלא הזה, שעם הסתלקותו הפתאומית נוצר חלל אצלם. ספק גדול אם יימצא אדם כאלכסנדר יולין ז"ל. שעשה עבודתו בהתנדבות, ראוייה לשמה - לילות כימים - בין הצעירים במעלות. תיכנן משותף עמד להתבצע בין שני החוגים, ביוזמתו של אלכסנדר ז"ל. אמר לי צעיר ממעלות "הרגשנו כי לפנינו איש עם אהבה עזה אלינו, עם גוון חם ואנושי, שלא נשכח אותו על פעולתו, לעולם".

בסוף ימיו היה חולה מאוד וכפי ששמענו ידע כי חייו לא יעריכו, וגם בתנאים אלה לא הפסיק פעילותו.

וכבר אמרו אבותינו: "חכם שמת, אין לנו כיוצא בו". ואמרה זו יפה לאלכסנדר יולין ז"ל המורה והמחנך, שהאציל מרוחו על חוג ידידיו.

יהיה זכרו ברוך

ז.ב.י.

